

NIEUWE VELDWERK-COLUMNIST JEROEN TIMMERMAN ZIET VEEL ELLENDE

‘Mijn tolerantiegrens voor drugs wordt steeds lager’

Jeroen Timmerman (58) is forensisch arts bij de GGD in Amsterdam en sinds kort columnist en blogger bij Medisch Contact. ‘Ik uit mijn boosheid het best op papier.’ Waar windt hij zich over op?

Het zijn de verhalen die het vak van forensisch arts bij de GGD in Amsterdam zo interessant maken, vertelt Jeroen Timmerman. De verhalen van mensen die hij tegenkomt in de cellen op het politiebureau of detentiecentra. De verhalen als hij politie vergezelt naar een melding en die van de mishandelde vrouwen en kinderen die hij ziet in zijn ‘letselspreekuur’. Of de stille verhalen van de overledenen die hij schouwt. ‘Driekwart van mijn werk als forensisch arts bestaat uit arrestantenzorg. Ik bezoek mensen die door de politie zijn vastgezet in een cel. Het grootste deel van mijn doelgroep bestaat uit enorm kwetsbare mensen. Bijna niemand

‘Drugs kun je gewoon bestellen via Facebook’

kiest vanwege de spanning en sensatie voor het criminele pad. Het overgrote deel komt in de problemen door factoren waar ze zelf niet voor hebben gekozen. Ze komen uit moeilijke milieus, probleemgezinnen of ze hebben een verstandelijke of psychische stoornis. Na vijftien jaar heb ik een goed beeld van de populatie. In hun verhalen is het thema “pech” overheersend. Ik vind het boeiend om het verhaal van mensen te horen over hoe zij in zo’n situatie terecht zijn gekomen. Helaas kan ik er niet altijd de tijd

voor nemen. Sommige mensen vind ik eigenlijk wel aandoenlijk. Zoals een oud mannetje uit Peru, die als bolletjesslikker was opgepakt. Helemaal “verdwaald”. Of de verstandelijk beperkte man die door taalproblemen en luidruchtig gedrag nogal opviel en geregeld werd ingesloten. Toen ik nog in Amsterdam woonde – nu woon ik er net buiten – kwam ik hem weleens tegen op straat. Hij was heel vriendelijk, geen crimineel.’

Agressief en ontremd

De ergste problemen met arrestanten komen door het gebruik van drank en stimulerende middelen. Die maken mensen agressief en ontremd tegelijkertijd, vertelt Timmerman. ‘De meesten komen “gewoon” dronken en vervelend op het politiebureau na een vechtpartij. Voor een deel zijn het toeristen die te veel drank en drugs ophebben. Maar ook het *excited delirium syndroom* komt voor. Dan gaan mensen zich enorm verzetten tegen alles en iedereen. Ze slaan alles kort en klein, ze vallen politieagenten aan. Gevaarlijk voor de omstanders, maar ook voor de persoon zelf; die kan door alle inspanning ritmestoornissen krijgen en zelfs overlijden. Gelukkig is dat uitzonderlijk.’

Timmerman heeft de indruk dat het drugsgebruik in Amsterdam de laatste jaren sterk toeneemt. Hij denkt doordat het makkelijker is om aan drugs te komen – ‘je kunt ze gewoon bestellen via Facebook’ – en omdat er veel middelen bij zijn gekomen. ‘Mijn tolerantiegrens voor drugs wordt met de jaren steeds lager. Ik heb in de afgelopen jaren zoveel drugsgerelateerde ellende en overlijdens gezien. Er treedt een soort allergie op als ik tieners zie blowen voor de deur van hun school of als ik lees over scholieren en studenten die Ritalin of bètablokkers nemen om

KICK SMEETS

Complexe strijd

Het is een complexe, moeilijk te winnen strijd, de aanpak van drank- en vooral drugsproblematiek, denkt Timmerman. En dan gaat het volgens hem in Nederland nog veel beter dan in de meeste andere landen. 'Ik denk dat dit voor een groot deel komt doordat de GGD, de politie en zorgverleners samen optrekken in de zorg voor deze mensen en daarin een enorme expertise hebben opgebouwd. Het raakt me enorm als er gemorrelt wordt aan de fundering van deze publieke hulpverlening.

In oktober is een rapport verschenen van de commissie-Hoes over de toekomst van forensisch medisch onderzoek en de arrestantenzorg. Beide worden nu nog uitgevoerd door een en dezelfde forensisch arts, maar de commissie wil deze taken uit elkaar trekken. Wat die commissie betreft kan de arrestantenzorg wel worden aanbesteed. Als dat gebeurt, komt deze zorg in handen van opportunistische commerciële clubs die geen expertise hebben, maar die zeggen het iets goedkoper te kunnen uitvoeren. Dit maakt me echt boos; voor je het weet torpedeert zo'n rapport een heel vak en allerlei lang bestaande samenwerkingsverbanden. Ik kan me sowieso geweldig opwinden over het thema marktwerking. Ik wil me daar echt tegen verzetten. Vaak vinden mensen me rustig overkomen, ook als ik me niet zo voel. Dat is best handig in een hectische politiecel. Ik uit mijn boosheid het best op papier.'

Ellendige achtergrond

Het meeste indruk maakt het op Timmerman, zelf een 'jonge' vader, als er iets gebeurt met kinderen.

Bijvoorbeeld als hij kinderen ziet op zijn letselspreekuur die slachtoffer zijn geworden van geweld. Of als hij een kind moet schouwen, bijvoorbeeld na een verdrinking of mishandeling. Ook heeft hij contact met jongeren uit de zogenoemde top 600; een lijst van personen die in de afgelopen jaren veel *high-impact* delicten hebben gepleegd, van straatroven tot moord. 'Ik heb

De aanpak van drank en drugs is volgens Jeroen Timmerman een moeilijk te winnen strijd.

studieresultaten op te krikken. Ik vind dat er duidelijkere grenzen moeten worden gesteld over wat kan en niet kan. Op zijn minst moeten scholen drugsvrij zijn. Maar ik heb misschien te veel last van de dingen die ik heb meegemaakt. Pubers die onder invloed van paddo's van een flat springen. Een psychotische jongen die onder invloed van cannabis uit het raam van een hotel wil stappen. Ik zie de situaties waarin drugsgebruik "goed" gaat natuurlijk zelden.'

sprekuren gedaan in het Justitieel Centrum Zaanstad, zeg maar de nieuwe “Bijlmerbajes”, waarin ik zicht probeer te krijgen op hun problematiek. Ik krijg daardoor een beeld van hoe hun leven is verlopen. Het zijn stuk voor stuk jongeren met een ellendige achtergrond; vaak uit gezinnen met veel problemen. Ze hebben weinig “skills” om uit de problemen te blijven.’

‘Wat me toenemend zorgen baart, zijn de als zelfeuthanasie verpakte suicides’

En na honderden schouwen, went het ook niet als een schouw plaatsvindt bij een overledene die al heel lang in zijn huis ligt. ‘We maken dat een paar keer per jaar mee. Vorig jaar zelfs bij iemand die al een paar jaar in zijn huis lag. De politie is er altijd al als ik kom, dus ik ben gewaarschuwd, maar soms is het toch flink schrikken. Ook als iemand “netjes en onschuldig” in bed ligt, moet ik altijd even over een drempeltje heen. Achteraf kun je het verhaal van de overledene wel reconstrueren. Vaak spelen psychiatrische of andere problemen een rol, daardoor zijn ze hun sociale netwerk kwijtgeraakt. Het is heel confronterend voor nabestaanden om te horen als het lang heeft geduurd voordat de overledene werd gemist.’

Suicides

‘Het levenseinde heeft voor mij als forensisch arts geen geheimen meer. Of het nu een suïcide is voor de trein of een keurig overlijden thuis. Wat me wel toenemend zorgen baart, zijn de als zelfeuthanasie verpakte suicides. Eenzame, depressieve mensen, of mensen met liefdesverdriet, die levenseindemiddelen hebben gebruikt. Die zijn al bijna net zo makkelijk verkrijgbaar als de drugs die je via Facebook kunt kopen. Mensen bestellen ze gewoon in Mexico of ze googelen naar de heliummethode, die we steeds vaker zien. Ik erger me rot aan organisaties die doen alsof dat normaal is. Die doen alsof de zelfbeschikking van mensen boven alles gaat. Terwijl ik in veel situaties het gevoel had dat hulpverlening een betere uitkomst had gegeven.’

Journalistiek

Timmerman werkt nu twintig jaar voor de GGD, waarvan de laatste vijftien jaar in Amsterdam. Aanvankelijk combineerde hij dat met werk als freelancejournalist bij onder meer NRC, waar hij schreef over medische onderwerpen en wetenschap. ‘Met mijn columns en blogs bij Medisch Contact hoop ik te bereiken dat er een discussie uit voortkomt. Ik moet daarvoor onvermijdelijk de

problemen in mijn vak bespreken, al hoop ik dat ook luchtiger onderwerpen aan bod zullen komen.’

Toen hij ruim vijftien jaar geleden begon met de opleiding voor forensisch arts, stopte Timmerman gaandeweg met de journalistiek. Op dit moment combineert hij het werk als forensisch arts met andere taken, zoals medische advisering aan de gemeente of het beoordelen van urgentieverklaringen voor huisvesting. ‘Op de langere termijn zou het voor mij te belastend zijn om fulltime forensisch werk te doen. Naast dat het heel leuk en spannend werk is, is het vaak ook heftig. Hoewel al mijn ervaring in mijn voordeel is, merk ik dat mijn draagkracht minder is dan twintig jaar geleden. Dat vind ik een interessant thema; hoe richt je het werk in, zodat je het op een leuke manier lang vol kunt houden? Ik zou het zelf mooi vinden om na mijn pensioengerechtigde leeftijd nog door te kunnen gaan; we hebben hier verschillende 65-plussers die nog diensten doen. Waarom zou je na veertig jaar werken stoppen als je het nog leuk vindt?’

Amsterdam City Swim

Timmerman is vanaf het prille begin als vrijwilliger actief voor de organisatie van de Amsterdam City Swim. ‘Dat begon toen een vriend ALS bleek te hebben. In 2011 zwommen we met de vriendengroep de Hellespont over en haalden daarmee 90.000 euro op voor onderzoek naar ALS. Daarna hebben we Amsterdam City Swim verzonnen. Ik vind het heel leuk om me voor een goed doel in te zetten. Ik ben er in de zomer druk mee, maar niet meer zo erg als in de beginjaren. Naast zwemmen, schaats ik ook erg graag om me te ontspannen. Ik ben net terug van een schaatsvakantie in Zweden. Verder heb ik het ook vaak druk met zorgtaken; ik ben al blij als ik de krant kan lezen.’ ■

web

De blogs en columns van Jeroen Timmerman vindt u onder dit artikel op medischcontact.nl/artikelen (en op blz. 21).